

COPPENOLLE, Adriaan van, luitenant-kolonel (Essen 10 maart 1893).

Na zijn Grieks-Latijnse humaniora aan het klein seminarie te Hoogstraten kreeg hij een officiersopleiding bij het Belgisch leger. In 1932 behaalde hij te Leuven de titel van doctor in de Sociale en Politieke Wetenschappen. Hij verbleef achtereenvolgens als onderluitenant, luitenant en kapitein aan het IJzerfront (1914-'18). Van 1941 tot '44 stond hij in dienst van het ministerie van binnenlandse zaken als hoofd van de Algemene Rijkspolitie, en van 1943 af ook als Commandant van de Rijkswacht. Na zeven jaren opsluiting in het kader van de repressie, werd hij in 1952 vrijgelaten.

Van Coppenolle begon zijn militaire loopbaan met de gedachte bij te dragen tot de Vlaamse aanwezigheid in het Belgisch leger. Via de Antwerpse kapelaan Eugeen van de Perre, broer van dr. Alfons van de Perre, werd hij medewerker aan De Standaard. Onder het pseudoniem TVW schreef hij over de vernederlandsing van het leger en pleitte hij o.a. voor de oprichting van Vlaamse regimenten. Achter de schermen werkte hij ook mee aan de Vlaamsche Legercommissie onder voorzitterschap van zijn vriend dr. Jozef Rombouts. Hieruit is zijn brochure ontstaan: Het militair vraagstuk (onder pseudoniem TVW en uitgegeven door de Katholieke Vlaamsche Landsbond). Waar hij zelf verantwoordelijkheid droeg in het leger, zorgde hij ervoor dat de bestaande taalwetten strikt toegepast werden, wat hem wel eens moeilijkheden bezorgde. Door toedoen van kolonel Lemerçier, stichter en voorzitter van de Bond der Kroostrijke Gezinnen, kon Van Coppenolle te Leuven studeren, waar hij in 1932 promoveerde op het proefschrift: De Belgische Politiek van de Volkswoning, dat in hetzelfde jaar in boekvorm verscheen en een jaar later bekroond werd met de Gollierprijs van De Bond. Te Hasselt werd Van Coppenolle een van de promotors van de sociale woningbouw en intussen hield hij talrijke voordrachten over Veiligheid en Ontwapening, waarin hij zijn pacifistische ideeën (geen veiligheid zonder voorafgaande ontwapening) ontwikkelde.

Na deelneming aan de achttien-daagse veldtocht in 1940 maakte Van Coppenolle tijdens zijn krijgsgevangenschap in Duitsland deel uit van de Luitenant de Winde-kring, een Vlaamse officierenkring. Terug uit krijgsgevangenschap stond hij van 1941 af voor een moeilijke en delicate opdracht als hoofd van de Algemene Rijkspolitie en als commandant (van 1943 af) van de Rijkswacht. Na de oorlog publiceerde hij een Memorie en het boek Wat ik nog te zeggen heb, waarin hij zijn beleid verdedigde. Uit beide publikaties blijkt het volgende: Van Coppenolle zette zich volledig in voor orde en veiligheid; het was niet altijd mogelijk onderscheid te maken tussen verzetsdaden en misdaden volgens gemeen recht; hij heeft er altijd naar gestreefd de inmenging van de Duitse diensten tot een minimum te beperken; ook toen zorgde hij voor de strikte toepassing van de taalwetten. In het kader van de repressie werd Van Coppenolle ter dood veroordeeld (1948). Zijn vrijlating in 1952 bracht de toenmalige homogene Christelijke Volkspartij-regering in moeilijkheden, waarna de minister van justitie, Pholien, ontslag nam.

WERKEN: Artikelen in *De Standaard* onder pseudoniem TVW.
- Brochures: *Veiligheid en Ontwapening* (1935); *Het militair vraagstuk; Voor goede volkshuisvesting. De strijd tegen de krotten te Hasselt*, met een woord vooraf door A. Wauters, minister van volksgezondheid; *Memorie met verantwoording van de houding en het beleid van Kolonel Em. Van Coppenolle, als hoofd van de Algemene Rijkspolitie en als commandant van de Rijkswacht tijdens de bezetting* (1948). - Boeken: *De Belgische Politiek van de Volkswoning* (1932); *Wat ik nog te zeggen heb* (1953).

LITERATUUR: H. Todts, *Hoop en wanhoop der Vlaamsgezinden*, I (1961); - J. Gerard-Libois en J. Gotovitch, *L'an 40. La Belgique occupée* (1971); - A. de Bruyne, *De kwade jaren*, II (1971).

ERIK VANDEWALLE